

APĂRAREA NAȚIONALĂ

organ național independent.

Apare: Miercuri, Vineri și Duminecă.

ABONAMENTELE:

Pentru monarhia austro-ungară:

Pe un an 24 cor., 6 luni 12., 3 luni 6 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe an 25 franci, 6 luni 13 franci, 3 luni 7 franci.

Abonamentele se plătesc înainte.

Redacția și administrația:

Strada Stefaniei Nr. 13.

Un număr costă 20 bani.

INSERȚIUNILE:

Un rând petit sau spațiul său coastă pentru publicarea odată 12 bani, de două ori 18 bani, de trei ori 24 bani. — Reclame la finea textului coastă șirul de petit 50 bani.

Prenumeratiunile și inseratele se primesc la administrație, strada Stefaniei Nr. 13.

Epistole nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se inapoiază.

Cernăuț, 8 April 1908.

Cu sosirea primăverii sosesc la noi în țară și greutățile, ce rezultă din lipsa de muncitori de pământ, greutăți, cari nu sînt de atribuit lipsei de brațe muncitoare în decomun, ci pur și simplu unui consorțiu de vampiri fără suflet, cari ziua mare, sub ochii autorităților, comit cea mai nerușinată uzurare de brațele noastre muncitoare.

În șirile din urmă vream să ne ocupăm puțin cu afacerea angajării muncitorilor de pământ la România.

În urma lipsei de bani, ce domnește în țară de vr'o cîțiva ani, lipsă, care în urma recoltei proaste, ce am avut'o prin vr'o cîțiva ani de arîndul, a devenit o criză, urmată de fel de fel de cumpene pentru poporul nostru, o ceată de mișei au inaugurat o practică nouă, care, de nu i se va pune stavilă, e în stare să ni aducă cel mai mare dezastru.

Se știe că în România domnește de zeci de ani în urmă lipsă de brațe, cari să muncească latifundiile boerești întinse cît vezi cu ochii, și că țara noastră, care, deși nu dispune de brațe superflue, dar suficiente pentru munca cîmpilor noastre, alimentează de zeci de ani țara rominească cu brațele necesare.

Această alimentare nu urmează din cauza unei iperproducțiuni de brațe muncitoare în țară, care ar sili poate o parte din populațiunea rurală să-și caute în alte părți ale lumii hrana necesară pentru ea și ai săi, ci numai în urma sărăciei populațiunii noastre rurale, care e exploatată în modul cel mai mizerabil de ceata amintită de mișei, ce spre marea noastră durere, se compune din străini și din bărbați de ai noștri, în cea mai mare parte singuri fii a poporului.

În greul ernei, cînd o mare parte a poporului nostru e lipsită de cele trebuincioase, de pîne și de lemne, te trezești numai că prin satele cele cu gospodari mai puțin cuprinși se prezintă un agent, de regulă ovreu, care angajează lucrători pentru cutare sau cutare boer din România.

Prin rostul plășilor sau juraților, tremiși de primarele satului, care s'a ajuns deja cu respectivul agent în ce privește bacșișul, ce are să-l primească pentru concursul ce i-l dă acestuia, bacșiș, care cam de regulă se urcă la 1—2 florini de fiecare cap de muncitor, ce se an-

gajează la prestarea unei munci oareșicare, este populațiunea satului avizată de a se întruni la caceria comunală, unde a sosit un »prieten al poporului, care a adus bani mulți și estini«.

Sărmanul țaran, care-și vede în bordeiul sărăcăcios copiii ruși și lași de foame și tremurînd de frig, la auzul acestor cuvinte, fără multă precugetare și răzgîndire, pornește în fuga mare spre acea casă și fără multă vorbă se trezește cu vr'o cîțiva florini în mîni, pe cari i-a primit dupre ce, fără să-și fi dat sava de ce s'a întîmplat, »a pus degetul pe o hîrtie, ce o ținea respectivul agent deschisă pe masă și din care bietul n'a înțeles nimic, decît că în cutare zi are să meargă la prășit sau cosit dimpreună cu Vasile a Catrinei și George Cîrlan și Toader Croitor și — și mulți alții, — la un loc vr'o 300—500 inși — pe moșia outere.

Și bietul om, bucuros că are cu ce să-și cumpere o bucătică de pîne și un braț de lemne, ca să-și ogoească acasă copilașii, vîzîndu-i pe acești acum molcomiți, mulțamește lui Dumnezeu și primarului sau secretarului comunal pentru ajutorul dat lui întru cîștigarea acelor bani și — nu mai gîndește la cea ce are să urmeze,

Și numai cum s'a respirăvărât se trezește într'o zi că este chemat dimpreună cu Vasile a Catrinei și George Cîrlan și Toader Croitor și toți cei ce au primit atunci dela jupînul Jankel bani, la primărie, unde alt individ, asistat de primar, li spune că pe mîni să fie gata de plecare, caci au să pornească la »Moldova la lucru«.

Deabia află omul vreme să-și ieie remas bun dela nevastă și copii, dela mamă și surori, să-și ieie uneltele și schimburile necesare și se trezește condus de jurații satului încărcat într'o haraba mare dimpreună cu tovarășii săi și pornit spre proxima stațiune a căii ferate, unde e invagonat în vagoane menite pentru transportul vitelor și unde, amețit de larmă produsă prin întrebări și suspinuri de a tovarîșilor și de huruitul vagoanelor, se trezește abia la Burdujeni, pe pământ rominesc, în țara liberă rominească, dar unde libertatea sa individuală e redusă la zero, începînd de aici pentru el sărmanul

un șir de nevoi, la care nicînd nu s'a gîndit.

Har satul său a rămas pentru întreaga vară lipsit de flăcăi și bărbați și plin de tînguiuri de ale nevestelor și mamelor și copiilor, în ale căror samă a rămas lucrarea puținului pământ, ce-l au.

În Burdujeni, după ce li s'au îndepăluit formalitățile vamale, sînt împărțiți bieții oameni în cete și conduși spre moșile boierești, unde într'o muncă continuă o duc pînă spre toamnă, la strînsul păpușoilor, cu toate că numai vr'o 24 florini primîse pe mîndă astă eamnă și cu toate că deja sînt aproape cinci luni, decînd a pornit deacasă.

Dar bietul muncitor nu știuse, că »la lucrul din Moldova« luna, nu are 30 zile à 24 oare, ci 30 zile de lucru și că fiecare sărbătoare, fiecare zi ploioasă, ba pînă și fiecare zi, în care nu este lucru, nu se calculează.

Nevoile ce le înfruntă ei aici, sînt atât de cumplite, încît și se urcă părul, cînd le ascuți. Ajunge să vezi numai starea, în care se întorc acești nenorociți dela »lucrul din Moldova«, fără îmbrăcăminte, slăbiți, ofeliți și fără un ban, blăstămîndu-și soarta, care i-a dus în colo. Și au drept bieții oameni să blasteme, căci pentru 24 florini au robit toată vara, îmbogățind pre proprietarul sau arîndașul celei moșii, ear singuri remîinînd fără un pic de cîștig. Dar ei, cu toate acestea, sînt bucuroși măcar că sosesc acasă și de bucurie, că au aflat totul ce au lăsat în stare bună și pe ai săi sănătoși, uită în curînd de toate mizeriile îndurate, pecînd cei, ce din cauză de boală sau din altă cauză, nu au fost în stare să meargă la muncă, înainte de ce au sosit tovarășii săi dela lucru, se trezesc că sînt școși din gospodăria lor, în care de regulă întră un străin.

Fără pic de milă, prietenul de astă eamnă, care i-a ajutat la greu, l-a dat pe bietul om în judecată și pentru vr'o 24 florini, bani luați ca simbrie pentru 3 luni de muncă, el și-a pierdut întreaga avere, pecînd agentul și primarul și încă mulți alți își freacă mîinile de bucuria ce-o simțesc, numărînd ce au cîștigat pe sama acestor nenorociți, a căror brațe le-au uzurat în modul cel mai nerușinat.

(Va urma).

In atențiunea d-lui comandant al corpului de gendarmi No. 13.

Deja de o bucată de vreme ni sosesc știri din comunile rurale, în cari sîtenii noștri se plîng asupra purtării unor gendarmi, mai ales asupra unor comandanți de posturi. Deși știm cu toții, că acest corp e armă model și deși știm, că numai disciplinei, ce domnește în el, avem să mulțămim siguranța exemplară, ce domnește în țară, totuși ne simțim îndemnați, să aducem la cunoștința d-lui comandant mai multe dorinți de ale populațiunii rominești, cu alît mai mult, că țara trebuie să contribuie cu o sumă de tot considerabilă la întreținerea acestui corp.

Și aici este vorba de bagatelizarea limbii rominești din partea forurilor competente, cari fără privire la cunoștințele de limbă, ce le posedă gendarmul, îl detașează la cutare sau cutare post.

Știut este, că gendarmeria noastră este întrebuințată atît spre descoperirea făcătorilor de rele, precum și la cercetări, cari cu codul penal nu stau în nici o legătură.

În ambele cazuri cercetările aceste numai atunci pot să aibă un rezultat pozitiv, dacă ele sînt făcute de un individ, care cunoaște limba vorbită în comuna respectivă. Cei ce au de lucru cu astfel de afaceri, vor și ce însemnează pentru un gendarm de a duce la capăt o cercetare, cînd acesta nu se poate înțelege cu poporul; încercăturile cele mai mari, ba dezastru pentru familii întregi sînt urmările unei afaceri, a cărei cercetări primare au fost conduse de indivizi fără cunoștință de limba vorbită de popor, căci un unic cuvînt înțeles rău de cercetaș și pus altfel pe hîrtie, decum l-a gîndit cercetatul, dă întregi afaceri altă față.

Înțelegem deci dorințele populațiunii noastre, care, friptă cum este ea de tot străinul, dorește, că în afaceri cu gendarmeria, să fie înțeleasă de ea. Afară de astea, gendarmii eșiți din popor vor arăta față de cei trași în cercetări altă purtare,

mai omenească, mai blândă, decum o arată cei străini, cari în tot țărâmul nostru văd un tâlhar, un făcător de rele! Și atunci nici protecțiune, cum se întâlnește acuma pe la unii indivizi, cari în comune mirte protejează pe cei străini, nu se va mai întâlni și siguranța publică va fi la culme.

Convinsi fiind, că comanda acestui corp nu va pregeta u satisface dorinței atât de juste a populațiunii noastre, declarăm, că la ca: de nevoie vom servi cu date pozitive, moment, de care, luând în considerațiune prevenirea comandei acestui corp, nu credem că vom fi siliți să ne folosim.

Studentii și înființarea catedrei pentru istoria poporului român la universitatea din Cernăuț.

Din an în an isbucnește în inimile studenților români dorința înființării unei catedre de istoria poporului român la universitatea din Cernăuț. Lipsă de energie, indeferentismul proverbial, ce ne bintuie șirurile și disconsiderarea postulatelor românești din partea statului, au fost totdeauna cauza nerealizării acestei dorinți atât de îndreptățite.

Din liceu se îndreaptă abiturienții cu capul plin de „Raubritteri“ de escadroane întregi de regi cu suitele lor de generali și „Hofnar-i“ spre universitate cu dorul, ca să-și oțelească sufletul cu icănele străbunilor noștri, cari s'au desvoitat ca popor într'un trecut mai glorios decît alte popoare vestice. Inșă și de aci se depărtează după vr'o cîțiva ani cu aceleași științi istorice, cu cari au călcat peste pragul universității. Din partea statului ni se respunde, cînd cerem, noi lașii, ca să se aducă la îndeplinire acest postulat, că lipsesc mijloacele necesare. Sînt curios de unde se scot mijloacele pentru susținerea catedrelor slave, căci Slavii au în Cernăuț, unde predominază pe lângă elementul ovaro-germîn, elementul român, o catedră de paleoslavie la facultatea teologică, o catedră de filologie slavă, o catedră pentru limba ruteană și o catedră pentru istoria popoarelor osteuropeice. Catedra pentru istoria popoarelor osteuropeice sa înființat în anul 1908 și i s'a incredințat actualului profesor universitar Dr. Al. Milkowicz. În timpul dela înființarea acestei catedre pînă în timpul de față nu s'a predat nici un curs din istoria poporului român. Dr. Milkowicz, după părerea noastră, nu ne-a numărat între popoarele osteuropeice pînă acuma, deoarece n'a ținut în acest timp nici o prelegere din istoria noastră. Dacă ne-a și ținut, atunci ne-a disconsiderat ca popor. Ne miră, că în zilele din urmă, d-sa și-a schimbat părerile și anunță pentru anul viitor trei cursuri pentru istoria romînă. Cursurile Dr. Milkowicz nu ni-ar satisface de loc, deoarece d-sa nu ne poate preda istoria în limba noastră și ca străin, ne-ar preda-o, probabil, dac'o cunoaște în amănuntele ei, cu interesul rece pentru știință, dar nu cu căldura dragostii de neam.

Aceste referinți au îndemnat studențimea romînă din Cernăuț, să se adune în ziua de 5 April 1908 în sala V. din universitate, ca să ieie rezoluțiunile necesare în privința înființării catedrei de istorie. Toate societățile studențești în frunte cu preșidenții lor au apărut aproape în corpore la această adunare. În fața marelui număr de studenți, a magnificenții Sale rectorului Dr. E. Kozak, a decanului de la facultatea teo. Dr. S. Saghin, a Dr. Voințchi, a Dr. Teodor Tarnavski, a Dr. Vasile Tarnavski, a Dr. Mathias Friedwagner, a Dr. Sextil Pușcariu și a Dr. V. Gheorghiu, a deschis vicepreședintele „Junimii“ Vasile Greciuc adunarea salutînd în mijlocul studențimii romîne pe valoroșii oaspeți. Atribuind d-sa cuvîntul președintelui „Daciei“ Ioan Brătean, a documentat acesta prin expunerile sale juste, că înființarea unei catedre pentru istoria poporului român cu limba de propunere romînă este de neapărată lipsă. Cu aplauze frenetice s'a primit din partea inoposantei adunări următoarele rezoluțiuni:

»Studențimea romînă dela universitatea din Cernăuț, adunată în 5 April 1908, declară, că tratărea istoriei Romînilor în cadrul istoriei popoarelor europene din ost, nefiind justificată nici din punct de vedere științific și necorespunzînd nici dorinței obștești, se alătură tuturor Romînilor din țară, cerînd cît mai grabnic la universitatea din Cernăuț o catedră specială pentru istoria poporului român.

In vederea acestei dorinți, pe care însuși Domnul ministru de de instrucție a declarat-o de îndreptățită, se va trimite dimpreună cu un memorandum ministrului de instrucție precum și senatului academic rezoluțiunea aceasta cu rugămîntea, ca acesta să facă înaltului ministeriu de culte și instrucție o propunere concretă pentru înființarea neamînătată a numitei catedră, decretînd în același timp ca limba de propunere să fie cea romînească.»

Ce interes viu arată românismul dela țara pentru înființarea acestei dorinți, dovedesc telegramele următoare:

Romînii din Gurahumorului și district salută călduros ținuta studenților universitari romîni față de crearea unei catedre pentru istoria Romînilor la universitatea din Cernăuț, încredințată numai unui Român, dorindu-le isbîndă grabnică.

Dr. Blîndu, Al. Chiselîța, Teofil Huțan, G. Popescu, G. Gemanariu, Danilevici, Nimigean, Străimul.

*

Poporul român din Fuudul-Moldovei, adunat eri la o adunare mare, a cerut numaidecît înființarea unei catedre pentru istoria Romînilor, cu limba de propunere romînă.

Societatea »Vulturul«.

*

Anunț adesiunea la deciziunile privitoare la eluptarea catedrei pentru istoria Romînilor.

Siret. Sandru.

*

În numele »Clubului Român« din Vatra Dornei, salut cu satisfacție vie adunarea bravilor noștri studenți dorind realizarea tendinței prea juste de a îndruma crearea unei catedre pentru istoria națională.

Dr. Vasiloschi.

*

Studențimea romînă e împreună cu voi și dorește curaj în lupta, la care va contribui și ea.

Viena. Zoppa.

Din România.

Un nou partid.

(Urmare).

Intr'un număr trecut am analizat două din punctele principale ale programului partidului naționalist: 1. Revizuirea operei de improprietărire dela 1848 și 2. Autonomia clerului. În acest număr imi propun a analiza un alt punct interesant, anume: »Scoaterea Evreilor din armată. Chestia aceasta putem spune este vitală pentru noi Romînii un popor mic cu idealuri atât de mari... Ea a fost ridicată și în Parlament de cătră dl N. Iorga. Mulți sînt f. curioși de acest punct al programului, căci cum să se creieze un privilegiu atât de însemnat pentru străini scutindu-i de armată?

Pentru aceasta vom arăta aici, ce profităm dela ei în armată și ce păgubim dacă sînt scoși din armată. Măi întâi: »Evreii tormează o națiune aparte, asimilarea cu poparele în mijlocul cărora trăiesc neputîndu-se face; deci ei ne sînt străini, și ca străini ei nu pot apăra cu tragere de inimă teritoriul unei alte națiuni, care are alte aspirațiuni ca ale lor. Astfel noi avem în armata noastră națională străini, pe care nu-i putem compara de cît cu mercenarii din vechile timpuri. Dar s'a dovedit că neamul care are mai puțină aptitudine pentru armată este cel evreesc. Dovada cea mai clară o avem într'un războiu recent: ruso-japonez. Iată ce ne spune comandatul unui regiment rusec despre ceea ce-au făcut Evreii în acest războiu: »Evreii s'au arătat un element cu totul inferior, la mobilizare au întrebuițat toate mijloacele ca să scape, emigrînd în mase compacte, schiloziindu-se... Apoi: din 56262 Jidani chemați la servicii în timpul celor patru luni din urmă ale anului 1904, nu au putut fi luați de cît 21371. Deficitul s'a umplut cu creștini. Odată pe teatrul de războiu. Jidanii au întrebuițat toate șiretlicurile ca să capete o întrebuițare în afară de rînduri; dacă nu reușiau simulau diferite boli, comiteau într'adins crime, desertau și chiar se predau inamicului. Într'o divizie, dela 1 Aprilie 1904 la 1 Iulie 1905, au fugit 256 Jidani în aceeași perioadă desertorii celorlalte naționalități au fost numai opt. Jidanii, care stăteau în rînduri aveau o influență nefastă supra celorlalte naționalități, fiind propagatorii panicelor. În general, naționalitatea jidovească, ale cărei trăsături caracteristice sînt o extremă poltronerie și o mare slăbiciune fizică, e cu totul neapță pentru serviciul militar.

A varsa într'un excelent corp de trupă o mare proporție de Jidani este a demoraliza cu siguranță acel corp« (Vezi »Neamul Românesc Nr. 34«). După cum vedem astfel de elemente în mijlocul unor oșteni viguroși și viteji face ca nivelul fizic și moral al acelei trupe să scadă. Dar în armata noastră? În timp de resbel, cînd țara ar fi în primejdie, ce jertă și entuziasm am putea noi aștepta

dela niște străini, mai ales dela evrei, care fiind atît de fricoși ar lua-o iute la sîntătoasa, putîndu-se cu aceasta foarte ușor să atragă și pe ceilalți...? Incapacitatea lor s'ar putea vedea, cerîndu-se dări de samă, de cum se prezintă evreul — dela toate regimentele din țară și răspunsul va fi, că nu poate face marșuri îndelungate (de ex. la manevre), căci după cîțiva kilometri trece iute „pi ambulanta“, nu face servicii de loc căci după cum vom vedea mai la vale, știe să conrupă gradele; cu arma nu poate trage, căci are »frichi«... etc. Cu astfel de viteji ne putem noi prezenta într'un războiu viitor?...

Pe lângă că nu sînt apți pentru serviciul militar, dar și ei înconjoară armata prin diferite șmicherii, avînd groază, căci ea le răpește trei ani din timpul, în care ei prin atîtea afaceri franduloase și-ar îndoi și întrei capitalul, trăind o viață cu mult mai bună ca cea de soldat. Dar intrînd în ea, mijloacele prin care caută ei a „prosti miliția“ sînt destul de nedemne. Serviciul militar ei nu-l fac decît de mintuală, căci prin cîteva plocoane date întâi ca arvună sergentului major — citeodată chiar și căpitanului — se asigură că vor face armata cît se poate mai ușor. În adevăr odată pus bine cu gradele, instrucție serioasă nu pot face, căci șade numai la cancelarie, infrinerie ori în concediu ca fiind bolnav... Din nenorocire pentru noi corupția merge crescînd, căci aurul strălucitor al Evreului orbește pe cel inconștient, aduce o notă nouă în armată destui de vătămătoare unci armate tinere...

Totuși unii din șefii lor găsesc necesară participarea Evreilor în armata noastră, căci aceasta ar fi un argument însemnat în vederea acordării drepturilor cetățenești. Asta ne-ar mai trebui acum !!, căci după ce avem industria, comerțul, meseriile asigurate așa de bine în minile lor să le mai dăm și drepturi pentru a pune mina și pe ultima scăpare a Romînului: slujbele.

Am arătat că ei nu sînt apți pentru armată, ocolesc armata prin diferite mijloace nedemne, și chiar dacă intră în ea, aduc corupția și molesirea; fac serviciul militar pentru că zic ei, să poată căpăta drepturi politice. Acestea sînt profiturile, ce le tragem noi dela ei în armată.

Să vedem acum și ce pagubă ne-ar aduce dacă ar fi scoși din armată. 1. Scăpăm de cîteva mii de trintori, pe cari îi hrănește statul degeaba — care ar fi impuși în loc la taxe militare mari, cu care chip s'ar putea îmbunătăți mai bine soarta celorlalți oștași. Golurile lăsate de ei în armată s'ar putea completa repede și încă în plus, dacă la recrutări s'ar lăsa favorurile. Chestia aceasta a scoaterei Evreilor din armată a mai fost adusă în Parlament de cătră repăosatul general Berindei pe cînd era ministru de războiu. Cu toate că-i mort, Evreii își bat joc în modul cel mai nerușinos, de acest general. Se știe cazul doctorului Ghelerter de aici din Iași, care a numit pe acest valoros general „cîne setos de sînge“ într'o scrisoare adresată unui ziar american, care cuprinde și alte injurii la adresa Romînilor. Și ar fi bine ca chestia aceasta să fie readusă iar în Parlament; să fie studiată în toate amănunțimele ei, căci, după cum ne spune dl Iorga: »ea nu trebuie înmormîntată niciodată, ci să îndrumăm pe cei, cari fac și votează legi cătră purificarea de elemente străine, care stau pe nedrept în ea, a oștirea noastră și către alcătuirea unei armate romînești cu adevărat națională care singură este, în stare să ne

apere teritoriul și în cazul în care s'ar prezenta să ajute și aspirațiile firești ale neamului nostru.

(Va urma.)

C. Petr.

Intre evoluție și disoluție.

În o politică înțeleaptă chestia nu-i, propriu zis, de monarhie, oligarhie sau democrație. Căci existența unei națiuni, a unui Stat, e imposibilă sub exclusivă, sub consecvența stăpânire a vre-uneia singure din aceste forme de Stat. Forme de stat abstract, niște simple destilate ale filozofiei lui Aristotel, ce mereu încurcă pe toți amatorii rtgorismului în »principii« simetrice.

Vieța nu-i numai chimie și fizică, ci mai e, și mai ales, simțire și gândire, viață adâncă și complexă. Aici vorbește la modă, »prințipurile«, vin și trec cum viu și trec toanele copiilor. De hotărît nu ele hotăresc, ci — destoinicia sau lipsa ei. Sau bărbăția în bună căsnicie cu înțelepciunea sau ideologia în concubinaj cu destrăbălarea de uliți. Așa ne învață cartea cărților din lumea aceasta, marea și sfânta scriptură a naturii, a firii lucrurilor în viața omenească și a popoarelor.

Iar în această sfântă carte nu se citește frunzărind și cu gîndul vecinic — la covrigi! Pentru »concepția materialistă« a stomacului »uman«! Căci acesta multe o fi cerînd! Dar nici cu ochii la cai verzi pe păreți — petrecanie pentru »rațiunea umană«. Dualist și monist și absurdă, dacă nu-i mereu ținută în friu de intuiție și experiență, izvoarele gândirii, ale ideilor, a toată știința omenească pe pămînt! În tocmai ca acum 2000 de ani, și azi rațiunea pură adesea scapă de controlul conștiinței și nu mai e atunci decît o minge a vanității și a trufiei cărturar.

În scriptura tainelor vieții, în știința adevărată, se citește cu evlavie. Cu gînd senin și inima smerită. Cu suflet însetat de adevăr, nu de poftire! Se citește, ce stă scris, nu ce crezi tu că »ar putea« să fie. Căci nu dorința ta și nu credința ta e știința! »Părerea« ta e părere și adevăr e știința.

Poporul românesc e în viața practică, în politică, pozitivist născut.

Chiar expresia românească minte însemnează de fapt cunoștință. Românul nici nu-și prea poate închipui ideologi și utopiști. Deaceia zice filozofia vieții lui de două ori milenară: »decît să ai un sac de carte (»teorii«!) și o mîna de minte (experiență și gândire!) mai bine o mîna de carte și un sac de minte!« Și el habar n'are de nemuritoare descoperire a lui Kant! Nici de Comte. El gîndește și judecă cum gîndesc toți oamenii, cari știu ce-i firea, dela savanții adevărați pînă la cel din urmă țăran. »Om cu minte« nu însemnează »cărturar« abstract, marxist hegelian d. p. — ci om cu ochii deschiși, cu înțelepciune practică în viață. Numai »cărturarii« fără minte de aceasta românească, fără această străveche mens sana, sînt vecinic pripiți a răspîndi ignoranța lor personală sub eticheta presumpțioasă de știință. Pentru că omul adevărat de știință nu proclamă drept știință, decît fapte constatate. Nu simpatiile sau

atipatiile d-sale pentru cutare ideie politică sau cutare.

Și așa trebuie să fie. Căci cea mai periculoasă demagogie modernă e tocmai această demagogie pseudo-științifică! De aici pornește acea revoltătoare îngîmfare și intoleranță dogmatică, ce tiranizează astăzi atîtea spirite politice, chiar foarte luminate, în Europa. Acum o sută de ani, acum cincizeci de ani sufletele cele mai patriotice, cele mai senine au fost molipsite de contagiunea din secolul al XVIII-lea. Atunci acele rătăcirii au fost susținute de o metafizică »politică«, iar azi sînt propagate în mod fanatic de o »știință« cu adevărat tot metafizică. În mare parte ea, această nouă dogmă de infaibilitate, poartă vine cu semeția firii omenești nepotolite azi se încintă și se înalță pînă la inconștiență. Ea răscolește cu mincinoasa ei autoritate, o nouă lume de păgîni, care poate deveni, dintr'o zi într'alta, mai brutală decît Hunii și Tătarii și sîntinții.

Vorbe tari și vorbe grele, știu.

Dar poporul românesc d. p., care în sănătatea minții sale nu-și închipuie de loc ba că-i »soveran«, ba că-i Papa dela Roma, ba altă comedie — poporul știe că dacă o anumită »carte« »merge în fruntea« »secilor« și a »celor bătuți de Dumnezeu«, »dacă coada se pune călare pe inima« unui popor, — vorba otrăvită surpă state și națiuni! Poporul știe, ceea ce nu știu mulți »savanți«, că »limba fără friu sparge case și cetăți!«

Neapărat, știința pozitivă a dovedit d. e. că din punct de vedere zoologic »și oamenii sînt animale«. Exact. Dar de aici nu urmează, pare-mi-se, din punct de vedere »teoretic«, că deci și animalele ar fi oameni politici!... »cum i se pare ideologului sau »savantului« care a cetit și el faimoasa, dezaastroasa formulă a lui Aristotel.

Dar în felul acesta judecă »rațiunea umană« a celor cu pretenția de a da ei »direcții« naturii, a celor cu toată trufia cărturarului-tip, care toate le-o fi știind pe lînea aceasta și cealaltă, numai de știință pozitivă ideie n'are.

De aceea zic: să luăm din știință adevăruri pozitive, nu leșie — căci aceasta nu e hrană pentru mintea, pentru sufletul unui popor.

«Sămănătorul» Nr. 12. 1908. (Va urma.)

Affîndu-se administrația ziarului nostru într'o situație financiară de tot critică, rugăm pe onorații noștri abonemenți, să fie odată cont de apelurile noastre lansate deja de atîtea ori și să-și achite restanțele de abonament, cari se urcă în total la o sumă de peste 15.000 de coroane.

Noi din parti-ne am tost pînă acuma foarte indulgenți, putem deci pretinde ca și abonemenții noștri să aibă odată considerare față de administrația ziarului nostru, care se luptă cu greutate și neajunsuri foarte mari.

Și frații noștri de peste hotare, cărora li s'au expedat apeluri separate încă nainte de crăciun, sînt cu inzistență rugați, să-și achite abonamentele numaidecît.

Scrisoare

deschisă către studenții romîni din Viena.

Fraților!

»La căldurosul Vostru apel izvorit din cele mai senine și avîntate sentimente naționale ne alăturăm și noi conduși de aceeaș dragoste pentru propășirea culturală a neamului nostru.

»Ideea înființării citorva catedre la universitatea de aici cu limba de propunere romînească nu este numai o dorință, ci o necesitate simțită de întreaga suflare romînească din Bucovina, care își afirmă dreapta sa pretenziune la o cultură națională.

»Priu înființarea unei catedre de istoria Romînilor la universitatea de aici ni se dă prilejul de a desprinde de pe buzele unui profesor romîn în graiul nostru obîrșia strălucită, luptele crunte întru încheierea neamului nostru, războaiele singeroase pentru apărarea limbii moșiei și legei străbune.

»Prețindem crearea de catedre de drept la facultatea juridică, pentru a ne putea afirma demnitățile noastre naționale și de a imprimă un caracter mai românesc instituțiilor noastre de drept din Bucovina.

»Sintem un popor puțin cunoscut în apusul cultural al Europei, dorim și crearea unei catedre de limba și literatura romînă dela universitatea din Viena, pentru de a ne putea manifesta cultura și aspirațiile noastre în marele concert cultural al popoarelor din apus și a cîștiga pentru tinerimea noastră din străinătate într'un centru al științelor un loc de cultivare a limbii și literaturii romîne.

Aderăm deci din toată inima la întreprinderea aceasta curat romînească și avem firma speranță, că deputații noștri, călăuziți de aceleași gînduri și sprijiniți de toți Romîni din Bucovina vor duce-o la bun sfîrșit.

Cernăuț, la 25 Martie 1908.

Cu dragoste frățească pentru studențimea romînă:

Silviu Dragomir, Nicu I. Popescu, Ioan Brăteanu, Nicolai Cotos, C. de Vlad, Vasile Lițu, Ioan Nisioiu, George Malcinski.

Știri locale și din țară.

Numire. Ministrul de agricultură a denumit pe adiunctul dela direcțiunea bunurilor fondului gr. or., baronul Ioan de Mustața ca conceptist în ministeriul de agricultură.

»Junimea.« Duminică în 12 l. c. la 11 oare a. m. se va ține în sala Armoniei a 4-a șezătoare literară a Junimii. Se va ceti o conferință despre Sandu Aldea. Onoratul public românesc este rugat să participe și la această șezătoare literară.

Șezătorile »Junimii« din 5 și 7 a. l. c. La aceste două șezători a fost mai toată inteligența romînă din Cernăuț. Conferințiarul primei șezători din aceste două a fost dl Vasile Greciuc, care a cetit o conferință de tot reușită despre excelentul dramaturg Carageale. A executat corul »Junimii« două șezătoare, dl Aurel Morariu a cîntat din flaută acompaniat fiind de d-șoara Vica Turcan pe pian și dl Grămadă a cetit o schiță din Carageale. — La a doua șezătoare a cetit dl D. Ieșan o conferință destul de reușită despre Brătescu-Voinesti. Dl prof. A. Litviniuc a cîntat două cîntece, dl I. Cocirla-Leandru a cetit cîteva din fru-

moasele sale poezii originale și corul »Junimii« a executat cîntecul Vivandiera. Despre reușita acestor șezători, țin de superflu să mai amintesc, deoarece mai toți domni, cari au colaborat la aceste șezători, sînt pr'a bine cunoscuți inteligenței romîne bucovinene. La revedere la ultima șezătoare de Duminică.

Concert. În sala »Graf Rey'sch« din Vijița află loc Simbătă în 11 April a. c. un concert cu următorul program: 1. Eckert: Schifferlied, cor bărbătesc. 2. Porumbescu: Baladă pentru violină cu acompaniament de clavier. 3. a) Friedberg: Serenada (polon.) b) Flondor: Somnoroase pășurele (romîn.) c) Nizankowskij: Huliuly (rutean). 4. Nizankowskij: Menuly lita melodii, tenor-solo (rutean) cu acompaniament de violină și clavier. 5. Wagner: Brautchor aus Lohengrün, cor mixt cu acompaniament de clavier. 6. Marschner: Das Testament, cor bărbătesc. 7. Chopin: Polonaise in Gismoll pentru clavier. 8. Abt: Ständchen, cvartet bărb. 9. Gounod: Meditation über Roch's erste Pröludium (Ave Maria) pentru două violini, violoncello și clavier. 10. Schumann: Zigeunerleben, cor mixt cu acompaniament de clavier. — Prețul: un loc în rîndurile prime coastă 2 cor., în rîndurile mai departate coastă 1 cor. 50 ba., intrarea 1 cor. — Inceputul la 8 oare sara.

Reprezentarea »O noapte furtunoasă« din 6 April 1908 din partea »Armoniei« a reușit splendid. Raport mai detaliat în numărul viitor.

»Soc. pentru cultura și literatura romînă din Bucovina« și-a ținut Duminică în 5 Aprile adunarea generală, în care pe lîngă altele, s'au schimbat și statutele. Raport mai detaliat în numărul viitor.

O prăvălie creștinească. Atragem atențiunea onoratului public asupra prăvăliei de delicatose, îmbinată cu un local de dejun excelent, a doamnei Olga Andrușca din loc, strada domnească (vis-à-vis Ceffee L'Eorope), unde fiecare mușteru este servit în modul cel mai culant. Recomandăm cetitorilor noștri localul acesta de dejun, căci pentru prețuri moderate se poate lua aici cel mai variat dejun, îndeosebi doritorii de bere bună și de vin veritabil își vor putea satisface orice dorință. Localul nou întocmit și înzestrat cu confort e unul din puținele localuri creștinești ce le avem în țară.

Poșta Redacției.

Lucian. Poeziile trimise nu se pot publica. Talent și originalitate poezii, fii mai precaut în dezvoltarea ideilor, pe cari le îmbraci în versuri. Dacă ni-i mai trimete ceva, rugăm totodată și numele. Salutare.

D-lui A. în C. Am primit totul. Epistolă mai detaliată urmează. Cu stimă.

Răspîndiți »Apărarea Națională«.

„MINERVA”
stabiliment de arte grafice
și institut de editură
BUCUREȘTI

Bulevardul Academiei 3
Strada Edgar - Quinet 4

cea mai bogată
editură în scrieri
naționale

Fraților!
!!Nu uitați de internate!!

Mulțămită publică.

Din cidentul trecerii la cele eterne a scumpei noastre soții, mame, susori, cumnate și nepoate, a doamnei

Elisaveta Cojocariu,

soție de învățător sup. și învățătoare,

am primit atâtea probe de condolență, încît nu suntem în stare a mulțami fiecăruia în deosebi. Primească deci pe calea aceasta toți aceia, cari au căutat să ni aline durerea, mulțămita noastră cea mai profundă, mai ales P. C. Lor părintelui Cercavschi de Ielita, părintelui Mihai Sirbu și părintelui Pacratie Sidorovici, cari au săvîrșit actul funebrel, precum și d-lui inspector districtual i. r. Nicu Tarasievici, care ne-a mîngăiat mult prin necrologul său și cuvintele sale isvorite dintr'o inimă adevărată. Aducem mulțămitele cele mai cordiale dirigintelui corului, d-lui Alexandru Voevitca, onorabililor colegi și tuturor acelora, cari i-au acordat ultimul onor, precum și celor, cari ni-au condolat gural și scrisual.

Sint-Ilie, în Aprilie 1908.

Adînc întristata familie.

Prăvălia B. Baltinester iun., Cernăuț

Fondată la 1873

Strada Enzenberg Nr. 3.

Telefon Nr. 301

Unicul depou de păpucării F. L. Popper, Chrudim; Anton Capek, Viena; de pălării I. Henric Ita, Viena; de Alpukka și China: W. Sachmann & Co., Viena; Iosif Pichler și fii, Graz; pentru argintării

Aduce respectuos la cunoștință sosirea celor mai noi articoli pentru primăvară:

Pălării pentru domni, băieți și copii. **Cravate** după moda engleză și vieneză. **Mănuși** fabricatele cele mai solide. **Umbrele** Eutocas și pentru ploaie garantate pe un an. **Bastoane**. **Articole pentru călătorie**. **Tășcuțe de mîna** și gemandane. **Cergi, oglinzi, perii, pepteni parfumuri și soponuri**. **Confecțiuni pentru copii** de o eleganță rară, **Straite, jachete și mîntăluțe etc. Papuci și**

galoși după fabricatele cele mai solide pentru domni, dame și copii. **Albituri** pentru domni și băieți din zephir curat englezesc și din pique alb. **Gulere, manșete și batiste etc. Colțuni** pentru dame și copii, **ciorapi** pentru domni și băieți. **Confecțiuni pentru domni**: Gulere pentru vreme ploioasă, raglans și gilete de moda.

Cele mai fine parfumuri franuzești și englezești. Perii de cap, strale și dinți.

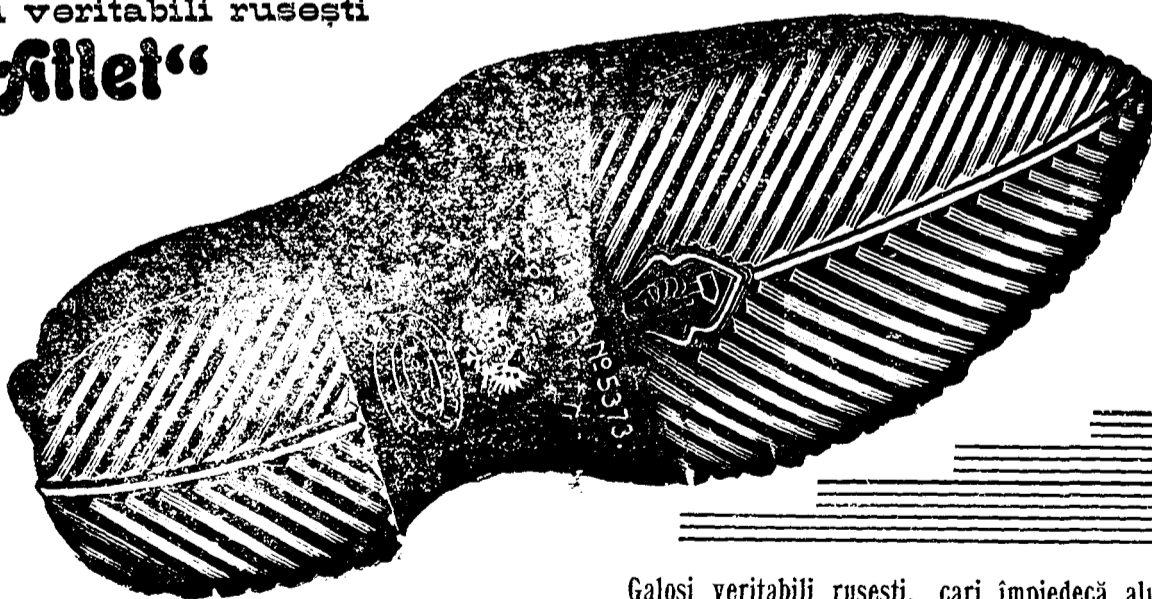
Puști de vînătorie, Tășci, gamașe, minecare, scaune purtărețe, munițiuni etc. etc.

Atențiune!

Galoși veritabili rusești

„Atlet“

Garanție deplină pentru
calitate și durabilitate.

Galoși veritabili rusești, cari împiedecă alunecatul.
Patente N-rii: 6888, 8020, 18564, 5373, 3422, 2374, 18597.

Cereți pretutindeni numai galoși „Atlet“

Se pot afla la firmele:

B. Baltinester.

Gottesmann & Nadel.

Redacția și administrația
ziarului

„Apărarea
Natională“

Cernăuți
strada Stefaniei No. 13.

O gospodărie mare,

de un complex de circa 150 fâlci
cu toate acareturile necesare situ-
ată în nemijlocită apropiere de
calea ferată, păduri seculare, este

de vînzare

cu condițiuni foarte favorabile,
fiind $\frac{1}{4}$ încărcată.

Informațiuni detaliate la redacția
foii noastre.